

Dosarul nr. 2ra-271/23
2-20018012-01-2ra-17022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ojoga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocar, M. Anton)

DECIZIE

28 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc
Diana Stănilă
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Victoria Vasileva,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Vasileva
împotriva Procuraturii Generale și Inspectoratului General al Poliției cu privire la
repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere
contravențională,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Victoria Vasileva și a fost menținută hotărârea din 03
februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La data de 07 februarie 2020, Victoria Vasileva a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Procuraturii Generale și Inspectoratului General al Poliției cu privire
la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere
contravențională.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, urmărind scopul de a o favoriza pe
vecina Victoria Cibotari, cu care se află în mai multe litigii, la data de 05 august 2014
de către procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău, Nicolae Geru a fost pornită o
procedură contravențională în baza art. 78 alin.(2) din Codul contravențional, care a fost
expediată spre examinare Inspectoratului de Poliție Centru a Direcției de Poliție a mun.
Chișinău.

A menționat că, la data de 25 august 2014, agentul constatator al Inspectoratului
de Poliție Centru a Direcției de Poliție a mun. Chișinău, Ion Sîrghi a întocmit în privința

sa procesul-verbal cu privire la contravenție pe faptul comiterii pretinsei fapte prevăzute de art. 78 alin.(1) din Codul contravențional. Procesul-verbal menționat a fost întocmit în lipsa sa, fără a fi citată, fără a i se aduce la cunoștință drepturile procesuale și fără a avea posibilitatea de a se apăra, însă, în pofida celor expuse, prin decizia din aceeași dată i s-a aplicat o amendă în valoare de 50 unități convenționale.

A reținut reclamanta că, procesul-verbal menționat l-a contestat în instanța de judecată, astfel, după anularea hotărârilor și dispunerea în mod repetat a rejudecării cauzelor contravenționale, prin hotărârea din 08 decembrie 2016, emisă de Judecătoria Centru, mun. Chișinău, care a fost menținută prin decizia din 24 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă contestația depusă, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI, nr. 02626528 din 25 august 2014 și s-a dispus încetarea procesului contravențional în care a fost acuzată de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(2) din Codul contravențional.

A mai relatat că, la fel, urmărindu-se scopul favorizării Victoriei Cibotari și în lipsa a cărorva acte din care să rezulte dreptul acesteia de servitute și de utilizare a curții comune a vecinilor, în privința sa, la data de 08 septembrie 2014, a fost pornită procedura contravențională, în baza art. 335 din Codul contravențional, de către agentul constator Ion Sîrghi, care a fost expediată, pentru examinare, conform competenței, în adresa Procuraturii sectorului Centru, mun. Chișinău.

De asemenea, a comunicat reclamanta că, prin ordonanța din 19 septembrie 2014, emisă de către procurorul Viorel Postovan, s-a dispus recunoașterea vinovăției sale în comiterea contravenției prevăzute de art. 335 din Codul contravențional, aplicându-i-se o amendă în valoare de 40 unități convenționale, subliniind reclamanta că, atât procesul-verbal de pornire a contravenției în baza art. 335 Cod contravențional, cât și ordonanța procurorului din 19 septembrie 2014 au fost contestate în instanța de judecată.

A notat că, după anularea hotărârilor și dispunerea în mod repetat a rejudecării cauzelor contravenționale, prin hotărârea din 26 octombrie 2016, emisă de către Judecătoria Centru, mun. Chișinău și care a fost menținută prin decizia din 08 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă contestația depusă, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI, nr. 02626782 din 08 septembrie 2014, precum și ordonanța emisă de procurorul în Procuratura sectorului Centru și s-a dispus încetarea procesului contravențional în care a fost acuzată de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 din Codul contravențional.

A reținut reclamanta că, având la bază caracterul vădit ilegal al acțiunilor procurorilor și ale reprezentanților organului de constatare, care au acționat în mod vădit în interesele pretinsei victime pentru a o intimida (la moment în privința sa fiind pornite încă două cauze penale încă în anii 2014 și 2015 de către Procuratura mun. Chișinău, în acestea fiind constatate prin hotărâri judecătorești încălcarea drepturilor sale și încă o cauză contravențională la fel în baza art. 335 din Codul contravențional), pe de o parte, iar pe de altă parte, pentru a o favoriza în vederea administrării probelor care îi erau necesare pentru a fi folosite în procesele civile, intentate de către Victoria

Cibotari și care au ca obiect anularea privatizării terenului locatarilor aferent locuințelor din mun. Chișinău, str. A. Bernardazzi 54, precum și instituirea fără acordul locatarilor curții comune din mun. Chișinău, str. A. Bernardazzi 54 a unei servituți cu scopul de a ridica confortul locuinței din mun. Chișinău, str. A. Bernardazzi 54/1, prin care locatarii acesteia să i se permită să treacă cu mijlocul său de transport prin curtea comună pentru a-și putea parca mijlocul său de transport, în spatele casei, a fost nevoită să încheie un contract pentru serviciile unui avocat pentru a i se apăra interesele.

A menționat că, prin contractul nr. 45/2015 din 09 iulie 2015, încheiat cu avocatul Radu Dumneanu, s-a obligat să-i achite pentru serviciile acestuia, în calitate de onorariu, echivalentul a câte 500 de euro, pentru fiecare procedură în care îi va apăra interesele în procedurile contravenționale, astfel, ținând cont de circumstanțele menționate, precum și menținerea hotărârilor de încetare a procedurilor contravenționale de către Curtea de Apel Chișinău, care au devenit definitive și irevocabile la data de 08 februarie 2017 și data de 24 februarie 2017, se impune compensarea prejudiciilor ce i s-au cauzat ca rezultat al tragerii neîntemeiate la răspundere contravențională, care au constat în achitarea serviciilor apărătorului acordate în cauzele indicate, or, pentru a-și executa obligațiile asumate prin contractul încheiat cu avocatul Radu Dumneanu, prin bonul de plată din 11 aprilie 2017 a achitat suma de 20 500 de lei.

A conchis Victoria Vasileva că, în același timp, având în vedere că a fost nevoită să suporte cheltuielile respective în rezultatul tragerii neîntemeiate la răspundere contravențională, a considerat că, se impune compensarea prejudiciului respectiv din contul autorităților, a căror colaboratori, au admis față de aceasta acțiuni ilegale, iar având la bază caracterul vădit ilegal al acțiunilor reprezentanților autorităților publice, care au ca atribuții combaterea infracțiunilor și menținerea ordinii de drept, este evident că i s-au cauzat suferințe psihice intense, deoarece avea pretenția ca anume aceste organe să curme pretențiile vădit ilegale ale Victoriei Cibotari, în schimb, ilegal s-a dispus tragerea sa la răspundere contravențională, situație care a determinat condamnarea sa ilegală, ori potrivit practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura și sancțiunile contravenționale sunt asimilate celor penale.

A relevat reclamanta că, i s-a cauzat un prejudiciu moral care urmează a fi evaluat la suma de 100 000 de lei, compensarea căruia se impune de către autoritățile care au acționat contrar normelor de drept în vigoare și au urmărit încălcarea dreptului său de a nu fi urmărită și trasă neîntemeiat la răspundere.

A mai indicat că, în același timp, ținând cont de faptul că în ambele cauze contravenționale au fost adoptate hotărâri care au determinat tragerea sa la răspundere și condamnarea prin aplicarea pedepselor sub formă de amendă prin pornirea procedurilor contravenționale într-un caz de procuror, iar în altul de către agentul constatat, inversându-și rolurile la aplicarea pedepselor, a considerat aceasta, că se impune încasarea de la părâți, în mod solidar, a prejudiciului ce i s-a cauzat.

Prin urmare, a solicitat Victoria Vasileva, admiterea acțiunii și încasarea în mod solidar de la Procuratura Generală și de la Inspectoratul General de Poliție a sumei în

mărime de 20 500 de lei, cu titlu de prejudiciu material, care s-a format ca rezultat al cheltuielilor suportate pentru plata serviciilor avocatului, în legătură cu tragerea ilegală la răspundere contravențională pentru pretinsa comitere a faptelor prevăzute de art. 78 alin.(2) și art. 335 din Codul contravențional precum și încasarea sumei în mărime de 100 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

La data de 08 februarie 2021 Victoria Vasileva a declarat apel împotriva hotărârii din 03 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Victoria Vasileva și a fost menținută hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La data de 11 ianuarie 2022 Victoria Vasileva a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 18 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Victoria Vasileva și s-a casat integral decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Victoria Vasileva și a fost menținută hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că în speță nu sunt întrunite temeiurile prevăzute la art. 3 și 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care ar acorda dreptul Victoriei Vasileva la repararea prejudiciului conform prezentei legi, or, Victoria Vasileva nu cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Subsecvent, instanța de apel a reținut că solicitarea reclamantei cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procesului contravențional, este neîntemeiată din următoarele raționamente.

Astfel, deși apelanta/reclamantă avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului material inclusiv cheltuielile pentru serviciile juridice în cadrul procesului contravențional, acesta din motive necunoscute nu a făcut-o, prin urmare, apelanta/reclamantă împreună cu reprezentantul acesteia urmau să solicite despăgubirea materială (inclusiv cheltuielile de asistență juridică) în cadrul procesului contravențional inițiat, or, pornind de la prevederile generale ale Codului contravențional înglobate în art. 1 alin.(1) a actului legislativ, prezentul cod este lege care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și special

în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.”, respectiv, dispozițiile normelor Codului contravențional în care sunt prevăzute drepturile de recuperare a prejudiciului material presupus cauzat sunt aplicabile în cadrul proceselor contravenționale, iar în momentul în care reclamantul nu a beneficiat de aceste drepturi în cadrul procesului contravențional, fiind emise hotărâri definitive asupra cazului contravențional, aceste prevederi nu mai sunt aplicabile reclamantului/apelant în cadrul unui proces civil, totodată, faptul că nu a dorit să beneficieze de drepturile prevăzute în procesul contravențional nu poate fi imputat autorităților publice, la caz, Procuratura Generală și Inspectoratul General al Poliției.

La data de 25 ianuarie 2023 Victoria Vasileva a declarat recurs împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel sunt neîntemeiate, deoarece au la bază aprecierea arbitrară a probelor administrate și încălcarea normelor de drept material relevante cauzei, și prin urmare sunt pasibile de a fi casate în temeiul prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a) și (4) din Codul de procedură civilă.

A menționat că, în pofida circumstanțelor expuse, făcând abstracție de argumentele invocate în cererea de chemare în judecată și de raționamentele expuse în decizia Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2022, după rejudecarea cauzei în ordine de apel, deși în cererea de chemare în judecată, în cererea de apel și de recurs, nu s-a invocat aplicabilitatea Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de apel a preluat argumentele preluate anterior din hotărârea primei instanțe și a reținut repetat, în mod eronat, faptul că legea aplicabilă litigiului din speță este Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Suplimentar a menționat că unica prevedere relevantă a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, aplicabilă speței este dispoziția art. 13 alin. (1).

Totodată a menționat că, concluziile instanțelor precum că nu a fost supusă arestului contravențional, nu a fost reținută și nu i s-ar fi aplicat amenda de către instanța de judecată, nu au nici o legătură cu speța dedusă judecătii, or, nu au fost invocate asemenea circumstanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 03 noiembrie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în

adresa recurenteii Victoria Vasileva la data de 21 decembrie 2022 (f.d.68, Vol. II), iar conform recipisei a fost recepționată la 21 decembrie 2022 (f.d. 67, Vol. II).

Astfel, recursul, declarat la 25 ianuarie 2023, este în termen.

La 17 februarie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa Procuraturii Generale și Inspectoratului General al Poliției, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 87, Vol. II).

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 iunie 2023 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023. Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de Victoria Vasileva a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele cauzei în raport cu recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casată deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul,

este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată Victoria Vasileva a solicitat încasarea în mod solidar, de la Procuratura Generală și de la Inspectoratul General de Poliție a prejudiciului material în sumă de 20500 de lei, ce constituie cheltuielile de asistență juridică suportate în procesele contravenționale, precum și încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei, acțiunea fiind întemeiată pe prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, art. 1398, 1404, 1405, 1416, 1422 și 1423 din Codul civil (în vigoare până la 1 martie 2019).

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii pe care a respins-o ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către Victoria Vasileva, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

În susținerea poziției sale atât prima instanță, cât și instanța de apel având în vedere prevederile art. 3 lit. d) și 6 lit. c) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, au concluzionat că Victoria Vasileva nu este îndreptățită să solicite repararea prejudiciului, în condițiile în care în cadrul examinării cauzei nu au fost constatate circumstanțele expres prevăzute de lege care ar justifica dreptul acesteia de a pretinde repararea prejudiciului.

Completul de judecată menționează că, atât prima instanță cât și instanța de apel urmare a examinării superficiale a cauzei, au soluționat acțiunea Victoriei Vasileva prin prisma prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, contrar faptului că acesta și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor Codului civil.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele de judecată ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor sale au aplicat și au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Prin urmare, Completul de judecată reține că sancționarea neîntemeiată a Victoriei Vasileva de către agentul constator al IP Centru al Direcției de Poliție Chișinău, Ion Sîrghi în temeiul art. 78 alin. (1) și (2) din Codul contravențional, precum și recunoașterea vinovăției în comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional în privința Victoriei Vasileva, sunt acțiuni ce îi oferă Victoriei Vasileva dreptul de a solicita compensarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul constatării ilegalităților acțiunilor întreprinse de către agentul constator și procuratură.

Din materialele cauzei se atesta că, prin ordonanța din 05 august 2014 a Procurorului sectorului Centru, mun. Chișinău a fost intentat în privința cet. Victoria Vasileva un proces contravențional în baza art. 78 alin. (2) din Codul contravențional și a expediat procedura contravențională pentru examinare conform competenței în adresa IP Centru al DP mun. Chișinău.

La data de 25 august 2014, agentul constator al Inspectoratului de Poliție Centru

a Direcției de Poliție a mun. Chișinău, Ion Sîrghi a întocmit în privința Victoriei Vasileva procesul-verbal cu privire la contravenție pe faptul comiterii pretinsei fapte prevăzute de art. 78 alin.(1) din Codul contravențional. Prin decizia din aceeași dată i s-a aplicat o amendă în valoare de 50 unități convenționale.

Procesul-verbal menționat reclamanta Victoria Vasileva l-a contestat în instanța de judecată, astfel, după anularea hotărârilor și dispunerea în mod repetat a rejudecării cauzelor contravenționale, prin hotărârea din 08 decembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 24 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă contestația depusă, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI, nr. 02626528 din 25 august 2014 și s-a dispus încetarea procesului contravențional în care a fost acuzată Victoria Vasileva de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(2) din Codul contravențional din motiv că procesul verbal menționat nu întrunește condițiile specificate în art. 443 din Codul contravențional, cu repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

La fel din actele cauzei rezultă că la data de 08 septembrie 2014, a fost pornită procedura contravențională, în baza art. 335 din Codul contravențional, de către agentul constator Ion Sîrghi, care a fost expediată, pentru examinare, conform competenței, în adresa Procuraturii sectorului Centru, mun. Chișinău.

Prin ordonanța din 19 septembrie 2014, emisă de către procurorul Viorel Postovan, s-a dispus recunoașterea vinovăției Victoriei Vasileva în comiterea contravenției prevăzute de art. 335 din Codul contravențional, aplicându-i-se o amendă în valoare de 40 unități convenționale. Atât procesul-verbal de pornire a contravenției în baza art. 335 Cod contravențional, cât și ordonanța procurorului din 19 septembrie 2014 au fost contestate în instanța de judecată.

După anularea hotărârilor și dispunerea în mod repetat a rejudecării cauzelor contravenționale, prin hotărârea din 26 octombrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 08 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă contestația depusă, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI, nr. 02626782 din 08 septembrie 2014, precum și ordonanța emisă de procurorul în Procuratura sectorului Centru și s-a dispus încetarea procesului contravențional în care Victoria Vasileva a fost acuzată de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 din Codul contravențional din lipsa în acțiunile sale a elementului constitutiv al contravenției.

Conform art. 10 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. Modul de aplanare a litigiului dintre părți pînă la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract. Apărarea drepturilor civile pe cale administrativă se face doar în cazurile prevăzute de lege. Hotărîrea emisă pe cale administrativă poate fi atacată în instanță de judecată.

Conform art. 11 lit. g) și i) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), apărarea dreptului civil se face prin repararea prejudiciilor și repararea prejudiciului moral.

Conform art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, persoana al cărei drept sau

interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură și în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

Potrivit art. 384 alin. (2) lit. u), alin. (3), (3¹) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.

Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În conformitate cu art. 441 alin. (2) din Codul contravențional, încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

Conform prevederilor art. 1398 alin. (1) din Codul civil (în redacția pînă și 01 martie 2019), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Colegiul remarcă că, conform art.1404 alin.(1) din Codul civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave.

Așadar, instanța de recurs notează că Victoria Vasileva a fost ilegal atrasă la răspundere contravențională și supusă sancțiunii contravenționale sub formă de amendă, precum și ilegal a fost intentată în privința acesteia proces contravențional, or procesul verbal cu privire la contravenție seria MAI 02626782 din 08 septembrie 2014, precum și ordonanța emisă de procurorul în Procuratura sect. Centru mun. Chișinău au fost anulate cu încetarea procesului contravențional, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sect. Centru din 26 octombrie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2017.

În același timp, instanța de recurs constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut în mod arbitrar faptul că modul de reparare a prejudiciului cauzat în speță prin atragerea ilegală la răspundere contravențională este reglementat de legea specială și anume Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

nr.1545 din 25 februarie 1998.

Or, deși pe de o parte s-a constatat că pretențiile reclamantei Victoria Vasileva urmează a fi examinate prin prisma temeiurilor de drept invocate în cererea de chemare în judecată și anume prevederile art. 1398, 1404, 1405, 1416, 1422, 1423 din Codul civil (în vigoare până la 1 martie 2019), pe de altă parte într-un mod contradictoriu s-a reținut ca temei de respingere a acțiunii prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545 XIII din 25 februarie 1998, potrivit căroră prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, prevederi care nu au fost invocate de Victoria Vasileva ca temei de drept în cererea de chemare în judecată.

Cu privire la repararea prejudiciului material solicitat de reclamanta Victoria Vasileva în sumă de 20500 de lei, ceea ce constituie cheltuielile de asistență juridică în procesul contravențional, instanța de recurs consideră că această pretenție este întemeiată și urmează a fi admisă. Este cert stabilit faptul că Victoria Vasileva dispune de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului material prin tragerea neîntemeiată la răspundere contravențională, or prin hotărâre judecătorească s-a anulat procesul verbal întocmit de agentul constatator și ordonanța procurorului.

Conform art. 383 alin. (3) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

Din materialele dosarului rezultă că Victoria Vasileva a achitat onorariul avocatului Radu Dumneanu în procesul contravențional în mărime de 20500 de lei (f.d. 114,115, vol. I).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că suma prejudiciului material de 20500 de lei urmează a fi încasată în mod solidar de Procuratura Generală și Inspectoratul General de Poliție a Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul Victoriei Vasileva.

Conform art. 1422 alin.(1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Iar, conform art. 1423 alin. (1) și (2) din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de

judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Prin prisma normelor de drept citate, instanța de recurs consideră necesar de a repara prejudiciul moral cauzat recurenței Victoria Vasileva, având în vedere că prin acțiunile agentului constatator și intentarea dosarului contravențional Victoriei Vasileva i-a fost adusă o ingerință în dreptul fundamental al acesteia de a nu fi învinuită neîntemeiat, fiind impusă să apeleze la instanțele de judecată pentru restabilirea încălcării comise în privința sa, fapt ce i-a generat o stare de neliniște, emoții negative, stres.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Distinct de aceste constatări, la caz, în temeiul prevederilor enunțate, se impune admiterea parțială a pretenției Victoria Vasileva cu privire la repararea prejudiciului moral, având în vedere caracterul și gradul de gravitate al încălcărilor admise, de natura drepturilor personale lezate și locul acestora în sistemul de valori ale persoanelor, de caracterul și gradul suferințelor psihice.

În acest context, Completul de judecată consideră că prejudiciul moral în cuantum de 8000 de lei, constituie o sumă echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit de către Victoria Vasileva, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzată recurenței.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Victoria Vasileva în mărime de 100000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Totodată, nu pot fi reținute argumentele recurenței Victoria Vasileva precum că suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferințele suportate este reală și echitabilă, deoarece aceasta este vădit disproporțională și excesivă, nefiind în relație de proporționalitate cu gravitatea suferințelor psihice suportate.

În consecință, instanța de recurs consideră necesar de a admite recursul declarat de Victoria Vasileva, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea Victoriei Vasileva să fie admisă parțial cu încasarea în mod solidar din contul Procuraturii Generale și a Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Victoriei Vasileva a sumei de 20500 de lei cu titlu de prejudiciu material în vederea recuperării cheltuielilor de asistentă juridică în procesul contravențional, și suma 8000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă,
Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Victoria Vasileva.

Se casează integral decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Vasileva împotriva Procuraturii Generale și Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se admite parțial acțiunea depusă de Victoria Vasileva împotriva Procuraturii Generale și Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

Se încasează, în mod solidar, din contul Procuraturii Generale și Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Victoriei Vasileva suma de 20500 (douăzeci de mii cinci sute) de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 8000 (opt mii) de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Mariana Ursachi